Lietas Nr. A420570912
Lietas arhīva Nr. AA43-1099-15/21

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 11.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente D.Makarova,
tiesneses Dz.Amerika un S.Kanenberga

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz maksātnespējīgās AS ,,Liepājas metalurgs" pieteikumu par Valsts darba inspekcijas 2012.gada 4.oktobra lēmuma Nr.04/262.263-01-03/3069 atcelšanu, sakarā ar maksātnespējīgās AS ,,Liepājas metalurgs" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 14.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Kurzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas (turpmāk – reģionālā Inspekcija) izveidotā komisija laikā no 2012.gada 25.janvāra līdz 2012.gada 27.aprīlim izmeklēja pieteicējas maksātnespējīgās AS ,,Liepājas metalurgs" Elektrotēraudkausēšanas ceha (turpmāk – Cehs) ražotnē 2012.gada 18.janvārī notikušo nelaimes gadījumu darbā. Pārbaudes rezultātā 2012.gada 27.aprīlī tika sastādīts akts Nr.001/1300302012 par nelaimes gadījumu darbā (turpmāk – Akts Nr.1), kurā cietis /pers. B/, un akts Nr.002/1300312012 par nelaimes gadījumu darbā (turpmāk – Akts Nr.2), kurā cietis /pers. C/.

Aktā Nr.1 un Aktā Nr.2 atzīts, ka nelaimes gadījums, kurā ir cietis (gājis bojā) /pers. B/ un /pers. C/ (turpmāk – cietušie) ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts, un, ka nelaimes gadījuma cēloņi ir 1) bīstamās darba zonas – erkera apkalpošanas platformas neaprīkošana ar atbilstošām drošības zīmēm – skaņas un gaismas signāliem; 2) nepilnības darba drošības instrukciju saturā, instruktāžu veikšanā, darba organizācijā un kontrolē; 3) Ceha darba vides risku nepilnīga novērtēšana un attiecīgi nepilnvērtīga darba aizsardzības plāna sastādīšana; 4) darba aizsardzības instrukcijas prasības neievērošana.

[2] Nepiekrītot Aktam Nr.1 un Aktam Nr.2, pieteicēja tos apstrīdēja.

Ar Valsts darba inspekcijas (turpmāk – Inspekcija) 2012.gada 4.oktobra lēmumu Nr.04/262.263-01-03/3069 (turpmāk – Lēmums) nolemts turpmākais:

1) Akta Nr.1 un Akta Nr.2 7.2.apakšpunktu grozīt un izteikt šādā redakcijā: "Tehnisko ekspertu firmas SIA "Latvijas Rūpnieku tehniskās drošības ekspertu apvienība"" 2012.gada 28.martā veiktās papildu ekspertīzes 2012.gada 2.aprīļa atzinumā norādīts, ka tēraudkausēšanas krāsns ražotāja "STG Group S.p.A." (Itālija) "Elektriskā loka krāsns – EAF, izmantošanas un ekspluatācijas rokasgrāmata" (turpmāk – Krāsns izmantošanas rokasgrāmata) 4.5.4.punktā noteikts – "Signālierīces un trauksmes ierīces uzstāda uz labi redzamām mašīnas daļām, šo ierīču uzdevums ir informēt operatoru un citus cilvēkus par iespējamajām bīstamajām situācijām".

2) Krāsns izmantošanas rokasgrāmatu un rokasgrāmatu "Kausa ratiņi ELK, lietošanas un tehniskās apkopes rokasgrāmata" (turpmāk – Kausa ratiņu lietošanas rokasgrāmata) pievienot nelaimes gadījuma izmeklēšanas materiāliem.

3) Akta Nr.1 dokumentu sarakstu papildināt ar punktu Nr.42 – Krāsns izmantošanas rokasgrāmatas zvērināta tulka I.Grigorjeva tulkojums latviešu valodā.

4) Akta Nr.1 dokumentu sarakstu papildināt ar punktu Nr.43 – Kausa ratiņu lietošanas rokasgrāmatas zvērināta tulka I.Grigorjeva tulkojums latviešu valodā.

5) Akta Nr.2 dokumentu sarakstu papildināt ar punktu Nr.43 – Krāsns izmantošanas rokasgrāmatas zvērināta tulka I.Grigorjeva tulkojums latviešu valodā.

6) Akta Nr.2 dokumentu sarakstu papildināt ar punktu Nr.44 – Kausa ratiņu lietošanas rokasgrāmatas zvērināta tulka I.Grigorjeva tulkojums latviešu valodā.

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja 2012.gada 8.novembrī vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot atcelt Lēmumu šādu iemeslu dēļ.

[3.1] Lēmums nesatur Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas 7.punktā un 67.panta ceturtajā daļā noteiktās administratīvā akta sastāvdaļas, līdz ar to Lēmums atbilstoši norādītā likuma 74.pantam ir spēkā neesošs.

Pieteicēja ir paziņojusi Inspekcijai savas šaubas par Lēmuma spēkā esību, taču Inspekcija uzskata, ka Lēmums ir apstrīdams.

[3.2] Lēmums ir pieņemts, nokavējot administratīvā akta izdošanas termiņu. Līdz ar to, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 49.panta ceturto daļu, šo procesuālo darbību vairs nevarēja izpildīt. Lēmumā nav norādīts termiņa nokavējuma pamatojums.

[3.3] Lēmums nesatur nevienu no Administratīvā procesa likuma 81.pantā noteiktajiem lēmumu veidiem. Lēmuma rezolutīvajā daļā ir nolemts grozīt abus pārsūdzētos aktus, pievienot divus dokumentus izmeklēšanas materiāliem, kā arī katra akta dokumentu sarakstu papildināt ar diviem punktiem. Taču Lēmumā nav norādīts, vai akti tiek atstāti negrozīti, vai atcelti. Inspekcija nav izdevusi arī satura ziņā citādu administratīvo aktu.

[3.4] Inspekcija nav pēc būtības pārbaudījusi un paudusi savu viedokli par Akta Nr.1 un Akta Nr.2 6.3.1., 6.3.2. un 6.3.3.apakšpunktā norādīto nelaimes gadījumu cēloņu pamatotību.

[3.5] Krāsnij 2011.gada 17.novembrī tika veikta pirmreizējā tehniskā pārbaude saskaņā ar Ministru kabineta 2001.gada 27.februāra noteikumu Nr.87 „Prasības tērauda kausēšanas iekārtām un iekārtu tehniskās uzraudzības kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.87) prasībām. Pārbaudes laikā tērauda kausēšanas iekārtai (turpmāk – Iekārta) netika konstatēti trūkumi. Iekārta bija aprīkota ar Noteikumos Nr.87 noteikto skaņas un gaismas signalizāciju. Tā ir uzstādīta erkera pusē uz Krāsns kausu ratiņu troleju nožogojuma metālkonstrukcijām. Bez Krāsns kausa ratiņu ar sagatavotu tērauda liešanas kausu padošanas nevar notikt sārņu un metāla noliešana.

Nepamatots ir Aktā Nr.1 un Nr.2 paustais apgalvojums, ka ar gaismas un skaņas signāliem būtu aprīkojama pati erkera apkalpošanas platforma, jo darba devējam ir jāievēro darba aprīkojuma ražotāja instrukcija un dokumentācija. Saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 9.decembra noteikumu Nr.526 „Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu un strādājot augstumā" (turpmāk – Noteikumi Nr.526) 80.punktu darba devējam ir jāievēro darba aprīkojuma ražotāja pievienotā instrukcija un tehniskā dokumentācija, lai nodrošinātu nodarbināto drošībai un veselībai nekaitīgu darba aprīkojuma lietošanu. Iekārtas lietošanas instrukcijās šādu prasību nav, un pieteicēja ir ievērojusi ražotāja sastādītās lietošanas instrukcijas. Tā kā saistībā ar Iekārtu tika nodrošinātas Noteikumu Nr.526 7.punkta prasības, šo noteikumu 8.punkts nedarbojas. Darba devējam nav tiesību veikt jebkādus labojumus mehānismā, īpaši gadījumos, kas saistīti ar drošības ierīcēm, kā arī neievērot rokasgrāmatā minētās instrukcijas. Šāda rīcība izsauktu automātisku garantijas izbeigšanos.

[3.6] Lietas materiāliem nepamatoti ir pievienota un ņemta vērā elektriskās loka Krāsns, kas uz nelaimes gadījuma brīdi vēl nebija nodota ekspluatācijā, ekspluatācijas rokasgrāmata.

[3.7] Pārbaudes aktos nav atspoguļots fakts, ka Cehs atradās nepārtrauktu pārmaiņu procesā un tādēļ nav iespējams mainīt darba drošības instrukcijas atbilstoši aktuālajai situācijai katru otro dienu. Prakses rezultātā ir jāiegūst iespēja saskatīt vislabāko risinājumu darba drošības instrukciju pilnveidošanā. No 2011.gada 17.novembra iekārtu tehniskās pārbaudes akta ir redzams, ka Iekārta atbilst visām prasībām.

[3.8] Pārbaudes aktu 6.3.3.apakšpunktā norādītais nelaimes gadījuma cēlonis – nepilnības darba drošības instrukciju saturā, instruktāžu veikšanā, darba organizācijā un kontrolē – ir formāls, jo gadījumā, ja cietušie būtu izpildījuši savus pienākumus, nelaimes gadījuma nebūtu. Pilnīgāka darba vides risku novērtēšana un darba aizsardzības plānu sastādīšana nebūtu paglābusi no nelaimes gadījuma darbā darbinieku, kurš neizpilda jau esošās likumu, noteikumu un instrukciju prasības, kas pēc to izpildīšanas būtu nodrošinājušas darbinieka drošību. Vienīgais nelaimes gadījuma cēlonis ir cietušo atrašanās uz Krāsns erkera apkalpošanas platformas koksa padošanas brīdī. Nav saskatāms cēloniskais sakars starp minēto nelaimes gadījuma cēloni un nelaimes gadījuma sekām.

[3.9] Pārbaudes aktu 6.3.4.apakšpunktā norādītais cēlonis – darba aizsardzības instrukcijas prasību nepildīšana – ir izpētīts paviršī, virspusēji, neiedziļinoties cietušo darbību tiesiskajā novērtējumā. Cietušie nav pildījuši ne vien darba aizsardzības prasības, bet arī Darba likuma 50.panta pirmo daļu, Darba aizsardzības likuma 17.panta 1.-4.punktu, Noteikumu Nr.526 24.punktu, Noteikumu Nr.87 13.1.apakšpunktu, Krāsns izmantošanas rokasgrāmatas 4.sadaļā norādītos pienākumus, kā arī Darba drošības instrukcijas 1.1., 1.2., 1.4., 6.2., 6.4.apakšpunktus. Ar šo instrukciju /pers. B/ pēdējo reizi iepazīstināts 2012.gada 16.janvārī, bet /pers. C/ –2011.gada 13.decembrī.

[4] Inspekcija pirmās instances tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā norādījusi, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms šādu iemeslu dēļ.

[4.1] Inspekcija 2012.gada 6.novembra vēstulē noraidīja pieteicējas šaubas, ka Lēmums ir spēkā neesošs.

[4.2] Procesuālais pārkāpums – Lēmuma izdošanas termiņa nokavējums – nav ietekmējis Lēmuma tiesiskumu, tāpēc šā iemesla dēļ Lēmums nav atceļams. Turklāt pieteicēja lietas izskatīšanas gaitā nav vērsusies ar sūdzību Administratīvā procesa likuma 49.panta otrās daļas kārtībā par Lēmuma pieņemšanas termiņa neievērošanu.

[4.3] Lēmuma nolēmuma daļā ir sniegts konkrētu Akta Nr.1 un Akta Nr.2 daļu uzskaitījums, kas tiek grozītas. Tādējādi nav vietas saprātīgām šaubām, ka ar Lēmumu Akts Nr.1 un Akts Nr.2 būtu atstāts negrozīts to sākotnējā redakcijā, ka minētie akti būtu atcelti kopumā vai kādā daļā. Akts Nr.1 un Akts Nr.2 ir atstāti negrozīti to negrozītajā daļā.

[4.4] Lēmumā ir ietverts Inspekcijas vērtējums par nelaimes gadījumu cēloņu pamatotību, kā arī vērtējums par cietušo atbildību darba drošības instrukcijas ievērošanā. Inspekcija šajā sakarā savu viedokli nav mainījusi.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas lēmumu kā trešās personas pieteicējas pusē lietā pieaicinātas SIA "Inspecta Prevention" un AS "Inspecta Latvia". Atzinuma sniegšanai lietā pieaicināts Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 14.aprīļa spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums motivēts ar turpmāk norādītajiem argumentiem un apsvērumiem.

[6.1] Atbilstoši Darba aizsardzības likuma regulējumam darba aizsardzības pasākumu organizēšana nolūkā nodrošināt nodarbinātajiem drošu darba vidi ir darba devēja pienākums. Darba devējam, veicot darba aizsardzības pasākumus saskaņā ar Darba aizsardzības likuma 4.panta pirmo daļu ir jāievēro šādi vispārīgie principi: 1) darba vidi jāizveido tā, lai izvairītos no darba vides riska vai mazinātu nenovēršama darba vides riska ietekmi; 2) jānovērš darba vides riska cēloņus; 3) darbu jāpielāgo indivīdam, galvenokārt darba vietas iekārtojuma, darba aprīkojuma, kā arī darba un ražošanas metožu izvēles ziņā, īpašu uzmanību pievēršot tam, lai atvieglotu vienmuļu darbu un darbu ar iepriekš noteiktu ritmu un mazinātu tā negatīvo ietekmi uz veselību; 4) jāņem vērā tehnikas, higiēnas un medicīnas attīstību; 5) bīstamo jāaizstāj ar drošo vai mazāk bīstamo; 6) jāizveido saskaņotu un visaptverošu darba aizsardzības pasākumu sistēmu; 7) jādod priekšroku kolektīvajiem darba aizsardzības pasākumiem salīdzinājumā ar individuālajiem darba aizsardzības pasākumiem; 8) jānovērš darba vides riska ietekmi uz to nodarbināto drošību un veselību, kuriem saskaņā ar normatīvajiem aktiem noteikta īpaša aizsardzība; 9) jāveic nodarbināto instruktāžu un apmācību darba aizsardzības jomā; 10) darba aizsardzības jomā jāsadarbojas ar nodarbinātajiem un uzticības personām.

Lai darba devējs varētu nodrošināt darba aizsardzības pasākumu veikšanu saskaņā ar darba aizsardzības vispārīgajiem principiem, likumdevējs ir paredzējis virkni nosacījumu, kas darba devējam jāievēro un jāizpilda.

Atbilstoši Darba aizsardzības likuma 27.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajam darba devējs ir atbildīgs par nodarbināto drošību un veselību darbā. Darba devēja atbildību neierobežo nodarbināto un kompetentu institūciju vai kompetentu speciālistu pienākumi darba aizsardzības jomā. Tādēļ darba devējam ir pienākums nodrošināt darba aizsardzības prasību ievērošanu uzņēmumā, kā arī jebkurā gadījumā uzņemties atbildību, ja šie pienākumi nav izpildīti vai izpildīti nepienācīgi.

[6.2] Ar Lēmumu atzīts, ka 2012.gada 18.janvārī notikušā nelaimes gadījuma cēloņi ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

[6.3] No Lēmumā norādītā un no lietas materiāliem tiesa konstatēja šādus faktiskos apstākļus:

[6.3.1] 2012.gada 18.janvārī Ceha ražotnē uz Krāsns erkera apkalpošanas platformas notika nelaimes gadījums, kurā apdegumus guva /pers. B/ un /pers. C/. /pers. C/ nomira 2012.gada 23.janvārī, bet /pers. B/ nomira 2012.gada 29.janvārī.

[6.3.2] 2012.gada 18. un 19. janvārī reģionālās Inspekcijas amatpersona, piedaloties pieteicējas darba aizsardzības un darba drošības tehnikas daļas (turpmāk – Drošības daļa) vadītājam, sastādīja aktu par konstatētajiem faktiem (VDI-017-1) (*lietas 2.sējuma 246.-248.lapa*).

[6.3.3] 2012.gada 19.janvārī reģionālās Inspekcijas amatpersonai paskaidrojumus sniedza Ceha tēraudkausētāja palīgs /pers. N/ (*lietas 2.sējuma 239.lapa*), 4.brigādes ražošanas maiņas vadītājs /pers. O/ (*lietas 2.sējuma 240.lapa*), Ceha Krāsns metāla kausētājs /pers. R/ (*lietas 2.sējuma 241.lapa*), Ceha metālkonstrukciju atslēdznieks /pers. S/ (*lietas 2.sējuma 242.lapa*) un Ceha vadītāja vietnieks /pers. T/ (*lietas 2.sējuma 243.lapa*).

[6.3.4] 2012.gada 25.janvārī reģionālā Inspekcija izdeva rīkojumu, ar kuru 2012.gada 18.janvārī notikušo nelaimes gadījumu uzdeva izmeklēt komisijai (*lietas 2.sējuma 223.lapa*).

[6.3.5] 2012.gada 25.janvārī pieteicējas izpilddirektors izdeva rīkojumu, ar kuru piedalīties nelaimes gadījuma izmeklēšanā norīkoja Drošības daļas vadītāju un pieteicējas arodbiedrības priekšsēdētāju (*lietas 2.sējuma 226.lapa*).

[6.3.6] 2012.gada 26.janvārī sastādīts sekcijas protokols Nr.14 par /pers. C/ diagnozi (*lietas 3.sējuma 4.-6.lapa*).

[6.3.7] 2012.gada 30.janvārī reģionālajā Inspekcijā saņemtas SIA "Liepājas Reģionālā slimnīca" un SIA "Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca" izziņas par veselības traucējumu smaguma pakāpi nelaimes gadījumā darbā cietušajiem (*lietas 2.sējuma 227.lapa, 3.sējuma 154.lapa*).

[6.3.8] 2012.gada 16.februārī SIA "Latvijas Rūpnieku tehniskās drošības ekspertu apvienība" – TUV Rheinland Grupa (turpmāk – Ekspertu grupa) pēc Inspekcijas pasūtījuma sniedza ekspertīzes atzinumu Nr.07-10-2012. sakarā ar 2012.gada 18.janvārī notikušo nelaimes gadījumu (turpmāk – Ekspertīzes atzinums) (*lietas 3.sējuma 56.-62.lapa*).

[6.3.9] 2012.gada 20.februārī Inspekcijas direktors izdeva rīkojumu "Par nelaimes gadījuma izmeklēšanas termiņa pagarināšanu" (*lietas 3.sējuma 137.lapa*).

[6.3.10] 2012.gada 1.martā reģionālajā Inspekcijā saņemta Dzimtsarakstu nodaļas izziņa par /pers. B/ nāves cēloni (*lietas 3.sējuma 182.lapa*).

[6.3.11] 2012.gada 5.martā paskaidrojumus reģionālās Inspekcijas amatpersonai sniedza Ceha vadītājs /pers. A0/ (*lietas 1.sējuma 80.-82.lapa*) un Ceha vadītāja vietnieks /pers. T/ (*lietas 2.sējuma 238.lapa*).

[6.3.12] 2012.gada 7.martā Liepājas pilsētas Būvvaldē apstiprināts akts par objekta "Tērauda ražotnes ceha rekonstrukcija Brīvības ielā 94, Liepājā" pieņemšanu ekspluatācijā (*lietas 3.sējuma 125.lapa*).

[6.3.13] 2012.gada 15.martā Inspekcijas direktors izdeva rīkojumu pagarināt nelaimes gadījuma izmeklēšanas termiņu līdz 2012.gada 5.aprīlim (*lietas 3.sējuma 138.lapa*).

[6.3.14] 2012.gada 28.martā reģionālās Inspekcijas amatpersona, piedaloties pieteicējas Drošības daļas vadītājam, sastādīja aktu par konstatētajiem faktiem (VDI-017) (*lietas 2.sējuma 249.lapa*).

[6.3.15] 2012.gada 28.martā reģionālās Inspekcijas amatpersonai paskaidrojumu sniedza pieteicējas Drošības daļas vadītājs (*lietas 2.sējuma 235.-236.lapa*).

[6.3.16] 2012.gada 30.martā reģionālās Inspekcijas amatpersonai paskaidrojumus sniedza Ceha metāla konstrukciju atslēdznieks /pers. S/ (*lietas 1.sējuma 67.-69.lapa*), Ceha vadītāja vietnieks iekārtas jautājumos /pers. AA/ (*lietas 2.sējuma 232.lapa*), Ceha vadītājs /pers. A0/ (*lietas 1.sējuma 77.-79.lapa*), ražošanas daļas vadītāja vietnieks /pers. AB/ (*lietas 1.sējuma 72.-74.lapa*), tēraudkausētāja palīgs /pers. N/ (*lietas 2.sējuma 234.lapa*).

[6.3.17] 2012.gada 2.aprīlī Ekspertu grupa sniedza papildinājumus Ekspertīzes atzinumam (*lietas 3.sējuma 91.-96.lapa*).

[6.3.18] 2012.gada 2.aprīlī reģionālās Inspekcijas amatpersona sastādīja aktu par konstatētajiem faktiem (VDI-017-1) (*lietas 2.sējuma 250.lapa*).

[6.3.19] 2012.gada 3.aprīlī reģionālās Inspekcijas amatpersonai paskaidrojumu sniedza pieteicējas Drošības daļas vadītājs (*lietas 2.sējuma 229.lapa*).

[6.3.20] 2012.gada 5.aprīlī Inspekcijas direktors izdeva rīkojumu pagarināt nelaimes gadījuma izmeklēšanas termiņu līdz 2012.gada 27.aprīlim (*lietas 3.sējuma 139.lapa*).

[6.3.21] 2012.gada 5.aprīlī reģionālās Inspekcijas amatpersona, piedaloties pieteicējas Drošības daļas vadītājam, sastādīja aktu par konstatētajiem faktiem (VDI-017-1) (*lietas 3.sējuma 2.lapa*).

[6.3.22] 2012.gada 10.aprīlī reģionālās Inspekcijas amatpersona, piedaloties pieteicējas Drošības daļas vadītājam, sastādīja aktu par konstatētajiem faktiem (VDI-017-1) (*lietas 3.sējuma 3.lapa*).

[6.3.23] 2012.gada 11.aprīlī reģionālās Inspekcijas amatpersonai paskaidrojumu sniedza pieteicējas Drošības daļas vadītājs (*lietas 2.sējuma 228.lapa*).

[6.3.24] 2012.gada 27.aprīlī sastādīts Akts Nr.1 un akta pielikums (*lietas 3.sējuma 141.-145., 148.lapa*), kā arī Akts Nr.2 un tā pielikums (*lietas 2.sējuma 216.-219., 221.lapa*). Abos aktos atzīts, ka 2012.gada 18.janvārī notikušais nelaimes gadījums ar cietušo /pers. B/ un cietušo /pers. C/ ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts. Abos aktos kā traumējošie faktori norādīta saskare ar atklātu uguni, degošu priekšmetu vai vidi, kā arī konstatēti šādi nelaimes gadījuma cēloņi: 1) bīstamās darba zonas (erkera apkalpošanas platformas) neaprīkošana ar atbilstošām drošības zīmēm – skaņas un gaismas signāliem; 2) nepilnības darba drošības instrukciju saturā, instruktāžu veikšanā, darba organizācijā un kontrolē; 3) Ceha darba vides risku nepilnīga novērtēšana un attiecīgi nepilnvērtīga darba aizsardzības plāna sastādīšana; 4) darba aizsardzības instrukcijas prasību neievērošana.

[6.3.25] 2012.gada 31.maijā Inspekcijā saņemts apstrīdēšanas iesniegums (*lietas 1.sējuma 45.-53.lapa*), kur lūgts: 1) izslēgt no Akta Nr.1 un Akta Nr.2 nelaimes gadījuma cēloņus, kas norādīti abu aktu 6.3.1., 6.3.2. un 6.3.3.apakšpunktos ar tiem atbilstošajiem paskaidrojumiem; 2) pārskatīt Akta Nr.1 un Akta Nr.2 6.3.4.apakšpunktā norādīto cēloni un tā pamatojumu, ņemot vērā apstrīdēšanas iesniegumā minētos normatīvos aktus, instrukcijas un izmantošanas un ekspluatācijas rokasgrāmatas; 3) norādīt Akta Nr.2 5.punktā, ka apmācība ir veikta.

[6.3.26] 2012.gada 2.jūlijā Inspekcijas direktors pieņēma lēmumu Nr.04/263-01-03/2060 pagarināt apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanas termiņu līdz četriem mēnešiem no apstrīdēšanas iesnieguma saņemšanas dienas (*lietas 1.sējuma 23.lapa*). Savukārt 2012.gada 4.oktobrī pieņemts Lēmums (*lietas 2.sējuma 206.-215.lapa*).

[6.4] Papildus tiesa attiecībā uz /pers. C/ konstatēja šādus apstākļus:

[6.4.1] 2003.gada 8.septembrī starp pieteicēju un /pers. C/ noslēgts darba līgums Nr.438, ar kuru /pers. C/ pieņemts darbā par 1.kategorijas konstruktoru tehniskā daļā (*lietas 3.sējuma 8.lapa*).

[6.4.2] 2003.gada 10.septembrī /pers. C/ veikta ievadinstruktāža, par ko /pers. C/ parakstījies ievadinstruktāžas reģistrācijas žurnālā ar kārtas Nr.466 (*lietas 3.sējuma 19.-22.lapa*).

[6.4.3] 2007.gada 11.jūnijā pieteicēja izdeva rīkojumu Nr.303 par izmaiņām darba līgumā, nosakot, ka /pers. C/ uzsāk darbu pie pieteicējas par konstruktoru – profesijas kods 2145 37 martena cehā. Noteikts, ka darbinieka pienākumi ir izpildīt konstruktora darbu atbilstoši amata instrukcijai (*lietas 3.sējuma 13.lapa*).

[6.4.4] 2008.gada 30.septembrī apstiprināta /pers. C/ amata instrukcija. /pers. C/ ir iepazinies ar instrukcijas saturu (*lietas 3.sējuma 17.-18.lapa*).

[6.4.5] 2009.gada 6.aprīlī sastādīta vienošanās Nr.190 par grozījumiem darba līgumā Nr.438, ar kuru puses vienojās darba līguma 3.2.apakšpunktā noteikt, ka darbinieka pienākumi ir veikt papilduzdevumus: pamatojoties uz ceha vadītāja rīkojumiem un norādījumiem, tērauda ražošanas modernizācijas sagatavošanas laikā veikt darbus, kas saistīti ar martena ceha iekārtu montāžu un demontāžu (*lietas 3.sējuma 14.lapa*).

[6.4.6] 2010.gada 1.oktobrī pieteicēja izdeva rīkojumu Nr.1328 par izmaiņām darba līgumā, nosakot, ka

no 2010.gada 1.oktobra /pers. C/ turpina darbu pie pieteicējas par konstruktoru martena cehā uz nenoteiktu laiku. Profesijas kods 2141 21. Noteikts, ka darbinieka pienākumi ir veikt konstruktora darbu atbilstoši amata instrukcijas prasībām (*lietas 3.sējuma 15.lapa*).

[6.4.7] 2011.gada 11.februārī /pers. C/ norīkots uz periodisko veselības pārbaudi. Obligātās veselības pārbaudes kartē norādīts: veselībai kaitīgie darba apstākļi ir darbs ar datoru; īpašie darba apstākļi ir augstums – 1,5 m līdz 5 m. 2011.gada 24.martā sniegts atzinums, ka veselības stāvoklis atbilst veicamajam darbam (*lietas 3.sējuma 28.lapa*).

[6.4.8] 2011.gada 25.oktobrī SIA "Inspecta Prevention" izstrādāja Ceha konstruktora (/pers. C/) darba vietas/veida novērtējumu (*lietas 3.sējuma 29.-33.lapa*).

[6.4.9] 2011.gada 1.septembrī pieteicēja izdeva rīkojumu Nr.428 par izmaiņām /pers. C/ darba līgumā Nr.438, nosakot, ka /pers. C/ no 2011.gada 1.septembra uzsāk darbu pie pieteicējas par konstruktoru Elektrotēraudkausēšanas cehā. Profesijas kods 2141 21. Noteikts, ka darbinieka pienākumi ir konstruktora darba pienākumu izpilde atbilstoši amata instrukcijas prasībām (*lietas 3.sējuma 16.lapa*).

[6.4.10] 2011.gada 7.septembrī apstiprināta Elektrotēraudkausēšanas ceha darba drošības instrukcija Nr.DDI 05.01-11 „Metāla kausētājam un metāla kausētāja palīgam" (*lietas 3.sējuma 76.-90.lapa*).

[6.4.11] 2011.gada 11.novembrī Ceha vadītāja vietnieks /pers. T/ apstiprināja SIA "Inspecta Prevention" 2011.gada 25.oktobrī izstrādāto pasākumu plānu darba aizsardzības jomā (*lietas 3.sējuma 34.-39.lapa*).

[6.4.12] 2011.gada 17.novembrī AS "Inspecta Latvia" izdeva Inspekcijas ziņojumu (protokols par elektrokrāsns atbilstību Noteikumu Nr.87 prasībām), kurā norādīts, ka Krāsnij 2011.gada 17.novembrī veikta pirmreizējā pārbaude, Iekārta atbilst lietošanas prasībām, drošības zīmes un akustiskie signāli (drošības zīmju izvietojums, drošības zīmju saprotamība) atbilst prasībām (*lietas 3.sējuma 134.lapa*).

[6.4.13] 2011.gada 7.decembrī martena ceha vadītājs /pers. A0/ apstiprināja Ceha preventīvo pasākumu plānu darba aizsardzības jomā 2011.-2012.gadam (*lietas 3.sējuma 40.lapa*).

[6.4.14] 2011.gada 13.decembrī /pers. C/ veikta darba aizsardzības instruktāža (atkārtotā). Instruktāžu veica martena ceha vadītājs /pers. A0/ pēc instrukcijām – DDI 0.01-02; DDI 0.56-06; DDI 0.47-07; DDI 0.69-07; DDI 0.64-06 (*lietas 3.sējuma 23.-26.lapa*).

[6.5] Savukārt saistībā ar /pers. B/ tiesa konstatēja šādus apstākļus:

[6.5.1] 2008.gada 16.maijā /pers. B/ saņēma ievadinstruktāžu darba drošībā (*lietas 3.sējuma 192.lapa*).

[6.5.2] 2008.gada 17.maijā /pers. B/ saņēma darba drošības instruktāžu izpildāmam darbam pēc instrukcijām DDI 0.01-02; DDI 0.47-07; DDI 0.64-06 un DDI 0.53-07 (*lietas 3.sējuma 192.lapa*).

[6.5.3] 2008.gada 19.maijā starp pieteicēju un /pers. B/ noslēgts darba līgums Nr.202, ar kuru /pers. B/ pieņemts darbā par meistaru martena cehā, profesijas kods 1222 04 (*lietas 3.sējuma 184.lapa*).

[6.5.4] 2009.gada 6.aprīlī sastādīta vienošanās Nr.191 par grozījumiem darba līgumā Nr.202, ar kuru puses vienojās darba līguma 3.2.apakšpunktā noteikt, ka darbinieka pienākumi ir veikt papilduzdevumus: pamatojoties uz ceha vadītāja rīkojumiem un norādījumiem, tērauda ražošanas modernizācijas sagatavošanas laikā veikt darbus, kas saistīti ar martena ceha iekārtu montāžu un demontāžu (*lietas 3.sējuma 185.lapa*).

[6.5.5] 2010.gada 31.maijā /pers. B/ norīkots uz obligāto veselības pārbaudi. Obligātās veselības pārbaudes kartē norādīts: veselībai kaitīgie darba apstākļi: 4-5.troksnis; 4.9.1.smagumu pārvietošana bez mehāniskām palīgierīcēm; 4.9.2.atrašanās piespiedu pozā, lokāls muskuļu sasprindzinājums; 4.9.5.biežas, monotonas, atkārtotas kustības. Kā īpašie darba apstākļi norādīts darbs, kas tiek veikts augstāk par 5 m. 2010.gada 19.augustā sniegts atzinums, ka veselības stāvoklis atbilst veicamajam darbam (*lietas 3.sējuma 203.lapa*).

[6.5.6] 2010.gada 1.oktobrī pieteicēja izdeva rīkojumu Nr.1331 par izmaiņām darba līgumā, ar kuru uzdeva izdarīt izmaiņas darba līgumā Nr.202, nosakot, ka /pers. B/ turpina darbu pie pieteicējas par mehānisko darbnīcu iecirkņa vadītāju uz nenoteiktu laiku martena cehā. Profesijas kods 1321 03. Noteikts, ka darbinieka pienākumi ir mehānisko darbnīcu iecirkņa vadītāja darbs atbilstoši amata instrukcijas prasībām (*lietas 3.sējuma 186.lapa*).

[6.5.7] 2011.gada 22.martā pieteicēja izdeva rīkojumu Nr.158P „Par Martena ceha darbinieku teorētisko apmācību par tēmu „Metāla kausēšana elektroloka krāsnī", ar kuru uzdeva organizēt mācības martena ceha darbiniekiem, kas notiks no 20011.gada 28.marta līdz 1.aprīlim un uzdot martena ceha vadītājam /pers. A0/ nodrošināt ceha darbinieku, tostarp /pers. B/ ierašanos uz mācībām (*lietas 3.sējuma 198.lapa*).

[6.5.8] 2011.gada 30.augustā pieteicējas galvenais inženieris /pers. AE/ apstiprināja amata instrukciju Nr.5-11 „ETK ceha elektrokrāsns, kausa krāsns iecirkņa mehāniķim". /pers. B/ ir iepazinies ar instrukcijas saturu (*lietas 3.sējuma 188.-190.lapa*).

[6.5.9] 2011.gada 1.septembrī pieteicēja izdeva rīkojumu Nr.821 par izmaiņām darba līgumā, nosakot, ka no 2011.gada 1.septembra /pers. B/ uzsāk darbu pie pieteicējas par elektrokrāsns, kausa krāsns iecirkņa mehāniķi Cehā. Profesijas kods 3115 26. Noteikts, ka darbinieka pienākumi ir elektrokrāsns, kausa krāsns iecirkņa mehāniķa darba pienākumu izpilde atbilstoši amata instrukcijas prasībām (*lietas 3.sējuma 186.lapa*).

[6.5.10] 2011.gada 25.oktobrī SIA "Inspecta Prevention" izstrādāja Elektrotērauda kausēšanas krāsns, kausa krāsns iecirkņa mehāniķa (/pers. B/) darba vietas/veida novērtējumu (*lietas 3.sējuma 204.-207.lapa*).

[6.5.11] 2011.gada 11.novembrī Ceha vadītāja vietnieks /pers. T/ apstiprināja SIA "Inspecta Prevention" 2011.gada 25.oktobrī izstrādāto pasākumu plānu darba aizsardzības jomā (*lietas 3.sējuma 208.-213.lapa*).

[6.5.12] 2011.gada 7.decembrī martena ceha vadītājs /pers. A0/ apstiprināja Ceha preventīvo pasākumu plānu darba aizsardzības jomā 2011.-2012.gadam (*lietas 3.sējuma 214.- 215.lapa*).

[6.5.13] 2012.gada 16.janvārī /pers. B/ veikta darba aizsardzības instruktāža (atkārtotā). Instruktāžu veica martena ceha vadītājs /pers. A0/ pēc instrukcijām – DDI 0.01-02; DDI 0.79-10; DDI 0.47-07; DDI 0.64-06 (*lietas 3.sējuma 195.-197.lapa*).

[6.6] Tiesa no lietas materiāliem konstatēja, ka notikumi Ceha ražotnē 2012.gada 18.janvārī norisinājās šādi: Cehs 2012.gada 18.janvārī strādāja parastajā darba režīmā. Pēcpusdienā Ceha vadītāja vietniekam /pers. T/ piezvanīja 4.brigādes ražošanas maiņas vadītājs /pers. O/ un informēja par tehnisku problēmu ar elektrokrāsns erkera vāku. Plkst.13.50 /pers. T/ piezvanīja Ceha elektrokrāsns, kausa krāsns iecirkņa mehāniķim /pers. B/ un deva uzdevumu noskaidrot vāka konstruktīvās nepilnības. Konkrēti norādījumi par uzdevuma izpildes laiku /pers. B/ netika doti. Pēc telefona sarunas ar /pers. B/ /pers. T/ palika krāsns vadības pults telpā, kur ar /pers. O/ un /pers. AA/ apsprieda ražošanas jautājumus. Pēc plkst.14.00 /pers. B/ un konstruktors /pers. C/ gāja garām metālkonstrukciju atslēdzniekam /pers. S/, kurš tai brīdī atradās uz darba laukuma, netālu no elektrokrāsns vadības pults. /pers. B/ uzaicināja /pers. S/ doties līdzi uz Krāsns erkera apkalpošanas platformu, lai apskatītu erkera vāku. Visi trīs darbinieki plkst.14:10:08 uzkāpa uz platformas un sāka erkera lūkas un vāka apskati. Pie centrālās pults strādājošais metāla kausētājs /pers. R/ un pie metāla izlaišanas vadības pults strādājošais tēraudkausētāja palīgs /pers. N/ par cilvēku došanos uz erkera platformu nebija informēti un viņus uz platformas savlaicīgi nepamanīja. Plkst.14:10:58, /pers. B/, /pers. C/ un /pers. S/ atrodoties uz erkera apkalpošanas platformas, krāsns ar visu platformu sasvērās uz sārņu noliešanas pusi un notika sārņu noliešana. Plkst.14:11:06 /pers. S/ pameta platfomu, bet /pers. B/ un /pers. C/ uz platformas palika. Plkst.14:11:28 krāsns atgriezās horizontālā stāvoklī, uz platformas pusi pagriezās iebēršanas caurule, no kuras krāsns kausa piltuvē tika padots kokss. Plkst.14:11:32 no platformas apakšas strauji pacēlās liesmas, kas aptvēra visu platformu un uz tās stāvošos divus cilvēkus (cietušos). Plkst.14:11:38 cietušie ar liesmojošu apģērbu skrēja uz erkera apkalpošanas platformas nokāpšanas kāpnēm. Cietušajiem sniegta palīdzība uz vietas, kā arī izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība, un abi cietušie nogādāti slimnīcā.

Tiesa konstatēja, ka par minētajiem apstākļiem lietā strīda nav. Tāpat nav strīda, ka cietušie uz erkera apkalpošanas platformu, kur, tiem atrodoties, notika nelaimes gadījums, devās darba devēja norīkojumā, lai pildītu darba uzdevumu. Tiesa atzina, ka lietā ir strīds par to, vai pieteicēja ir pieļāvusi darba aizsardzību reglamentējošo un citu normatīvo aktu pārkāpumus, kas izraisījuši nelaimes gadījumu, un, vai cietušie ir ievērojuši darba aizsardzību regulējošās tiesību normas.

[6.7] Vērtējot minēto jautājumu, tiesa piemēroja Noteikumus Nr.87, kas noteic prasības, kas jāievēro, lai, lietojot attiecīgās iekārtas vai veicot to uzstādīšanu, remontu, tehniskās apkopes, rekonstrukciju un tehniskās pārbaudes, neradītu draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un videi. Līdz ar to tiesa atzina, ka, rūpējoties par drošu darba vidi, pieteicējai kā darba devējai un Iekārtas valdītājai ir pienākums nodrošināt, ka šīs prasības tiktu izpildītas.

Tiesa atzina, ka saskaņā ar Noteikumu Nr.87 72.6.apakšpunktu elektrokrāsnij ir jābūt aprīkotai ar skaņas un vizuālo brīdinājumu signalizāciju, kas iedarbojas ne mazāk kā vienu minūti pirms krāsns sasvēršanās. Tiesa arī konstatēja, ka lietā ir strīds par to, vai pieteicēja, ar gaismas un skaņas signalizāciju aprīkojot Iekārtas sastāvdaļu (Krāsns kausa ratiņus), ir nodrošinājusi šīs prasības izpildi, un ievērojusi citu normatīvo aktu prasības, kas reglamentē drošības zīmju uzstādīšanu.

Šajā sakarā tiesa norādīja, ka erkers ir elektrokrāsns sastāvdaļa jeb lūka, pa kuru veic kausēšanas procesa novērošanu un koriģēšanu. Erkera apkalpošana notiek, izmantojot uz krāsns korpusam stacionāri piestiprinātas erkera apkalpošanas platformu, uz kuras periodiski pēc vajadzības tiek veiktas ar tehnoloģisko procesu saistītas manipulācijas. Erkera apkalpošanas platforma katra kausēšanas cikla laikā zināmu laiku tiek pakļauta karstu gāzu un liesmu iedarbībai, proti, tehnoloģiskā procesa laikā regulāri dažas minūtes notiek spēcīga sakarsētu gāzu liesmu izplūde, kas normāla darba procesa ietvaros aptver visu erkera apkalpošanas platformu. Tādēļ darba vieta uz erkera apkalpošanas platformas ir īpaši bīstama. Tas, ka erkera apkalpošanas platforma tiek atzīta par bīstamo zonu, izriet arī no darba drošības instrukcijas Nr.DDI 05.-01-11.

[6.8] Noteikumu Nr.526 7.punktā noteikts, ka nodarbinātais, kas lieto darba aprīkojumu, nodrošina, lai bīstamajā zonā neatrastos cilvēki. Saskaņā ar 8.punktu gadījumā, ja 7.punkta prasības nav iespējams izpildīt, darba aprīkojumam nepieciešama drošības sistēma ar skaņas un/vai gaismas signāliem, kura automātiski signalizē par tā palaišanu (iedarbināšanu), lai nodarbinātais, kurš pilnīgi vai daļēji atrodas bīstamajā zonā, varētu laikus izvairīties no riska, kas rodas, ieslēdzot vai izslēdzot darba aprīkojumu.

Pamatojoties uz minēto tiesību normu, tiesa atzina, ka pienākums izpildīt Noteikumu Nr.526 8.punktā

paredzētās prasības darba devējam iestājas gadījumā, ja nav iespējams nodrošināt, lai bīstamajā zonā neatrastos cilvēki.

Izvērtējot darba drošības instrukcijas Nr.DDI 05.01-11 (*lietas 3.sējuma 76.-90.lapa*) saturu, tiesa secināja, ka visām darbībām elektrotērauda ražošanas laikā jānotiek metālkausētāja vai viņa aizvietojošas personas pārraudzībā. Atsevišķās ražošanas procesa stadijās piesardzības pasākumu veikšana, pārliecinoties par to, vai bīstamajā zonā neatrodas cilvēki, ir arī metālkausētāja palīgiem. Tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda par to, ka erkera apkalpošanas platforma metālkausētāja videonovērošanas kameras monitorā nelaimes gadījuma brīdī bija redzama tikai kā neliels fragments vienā no četriem maza mēroga attēliem, kas turklāt atradās sāņus. Arī no metāla izlaišanas vadības pults erkera apkalpošanas platformas virsma nebija redzama. Videonovērošanas kamera, kurā varētu redzēt platformas virsmu, nelaimes gadījuma laikā pie pults nebija uzstādīta. Līdz ar to tiesa atzina, ka ne metālkausētājam, ne metālkausētāja palīgam nebija iespējams pārraudzīt uz erkera apkalpošanas platformas notiekošo, kā rezultātā tiesa secināja, ka apstākļi Ceha ražotnē nebija tādi, lai varētu pilnībā nodrošināt, ka bīstamajā zonā neatrodas cilvēki. Tādējādi tiesas ieskatā ir likumsakarīgi un pamatoti izpildīt Noteikumu Nr.526 8.punktā paredzēto prasību, proti, bīstamās zonas tiešā tuvumā un uz platformas esošo cilvēku redzeslokā uzstādīt gaismas un skaņas signalizāciju.

[6.9] Tiesa konstatēja, ka lietā nav strīda, ka nelaimes gadījuma brīdī ar skaņas un gaismas signalizāciju bija aprīkoti krāsns kausa ratiņi. Taču lietā ir strīds par šāda aprīkojuma pietiekamību.

Lai noskaidrotu šo apstākli, tiesa nopratināja ekspertu /pers. AE/, kas AS "Inspecta Latvia" vārdā veica Iekārtas pirmreizējo tehnisko pārbaudi, par ko 2011.gada 17.novembrī izdots Inspekcijas ziņojums (protokols par elektrokrāsns atbilstību Noteikumu Nr.87 prasībām). Ar šo ziņojumu atzīts, ka Iekārta atbilst lietošanas prasībām (*lietas 3.sējuma 134.lapa*). /pers. AE/ liecināja, ka krāsns kausa ratiņi tiek padoti minūti pirms sākas liešanas process, un tas ir atbilstošs laiks, lai cilvēkus brīdinātu, ka notiks liešanas process. Šādu viedokli tiesas sēdē uzturēja arī pieteicēja. Tomēr tiesa tam nepiekrita. Tiesa pamatojās uz eksperta /pers. AH/ tiesas sēdē skaidroto (*audioieraksta 02.36.54.-02.42.12.min., lietas 5.sējuma 142.lapa*), ka tehnoloģiskā procesa gaitā krāsns kausa ratiņi, pabraucot zem kausa, atrodas citā zonā, tādējādi personām, kas atrodas uz erkera apkalpošanas platformas, tie nav redzami. Par minēto tiesa pārliecinājās, noskatoties lietas materiālos esošos videoierakstus. Minēto apstiprināja arī pieteicējas pārstāvis, komentējot videoierakstus (*audioieraksta 02.32.46.-02.36.15 min., lietas 142.lapa*).

Ievērojot minēto, tiesa secināja, ka krāsns kausa ratiņu drošības sistēma nepietiekami pilda ar skaņas un gaismas signāliem brīdināšanas funkciju attiecībā uz personām, kuru redzes laukā krāsns kausa ratiņi neatrodas. Šajā sakarā tiesa arī norādīja, ka saskaņā ar ražotāja instrukcijām (Elektriskā loka krāsns iekārtas ekspluatācijas rokasgrāmata un Kausa ratiņu lietošanas rokasgrāmata) ar signalizāciju ir aprīkojami ne tikai Krāsns kausiņi, bet arī citi Krāsns elementi, proti, Elektriskā loka krāsns rokasgrāmatas 4.5.4.sadaļā norādīts, ka signālierīces un trauksmes ierīces uzstāda uz labi redzamām mašīnas daļām, šo ierīču uzdevums ir informēt operatoru un citus cilvēkus par iespējami bīstamām situācijām (*lietas 2.pielikuma 198.lapa*). 1.3.sadaļā norādīts, ka pircējs atbild par to, lai būtu pieejamas visas personāla aizsardzības ierīces, kas norādītas minētajā rokasgrāmatā, un tam arī jāizveido tās ierīces, kas tiek uzskatītas par nepieciešamām saskaņā ar risku novērtēšanas rezultātiem Cehā (*lietas 2.pielikuma 116.lapa*). Brīdinājuma signāliem jāieslēdzas automātiski piecas sekundes pirms jebkādas kustības uzsākšanas, un tiem jāpaliek ieslēgtiem visu bīstamās kustības laiku (*lietas 4.sējuma 42.lapa*). Kausa ratiņu lietošanas rokasgrāmatas 6.3.2.sadaļā norādīts, kamēr mehānisms darbojas, un īpaši tā iekraušanas laikā, automātiski tiek ieslēgti divu veidu brīdinājuma signāli: redzami un dzirdami.

Pamatojoties uz ražotāja instrukcijās noteikto, tiesa atzina, ka pieteicējai bija pienākums visas Iekārtas sastāvdaļas, kas griežas, šūpojas vai sasveras, aprīkot ar skaidri redzamām brīdinājuma sistēmām, piemēram, mirgojošām gaismām, kā arī akustiskiem brīdinājuma signāliem, taurēm vai sirēnām (*lietas 1.sējuma 228.lapa*); signālierīces un trauksmes ierīcēm, kuru uzdevums ir informēt operatoru un citus cilvēkus par iespējamām bīstamām situācijām, kā arī uzstādīt tās uz labi redzamām mašīnas daļām (*lietas 2.sējuma 198.lapa*) un ievērot citus ražotāja instrukciju norādījumus (*lietas 2.sējuma 217.lapa, 3.sējuma 142.lapa*). Tiesa atzina, ka minētās prasības nav ievērotas, jo videoierakstā redzams, ka, krāsnij ar visu platformu sasveroties, nekāda papildus brīdināšana nenotiek.

Vienlaikus, izvērtējusi ražotāja instrukcijās norādīto, tiesa atzina par kļūdainu pieteicējas viedokli, ka drošības sistēmu uzstādīšana Iekārtai, papildus tām, kuras jau ietilpst Iekārtas komplektācijā, izsauc garantiju izbeigšanos. Citiem vārdiem, ražotājs tieši ir noteicis, ka pircējam jāizveido ierīces, kas tiek uzskatītas par nepieciešamajām saskaņā ar risku novērtēšanas rezultātiem Cehā (*lietas 2.pielikuma 117.lapa*). Tiesa arī norādīja, ka operatora uzņēmums pilnībā atbild par drošības zīmju un brīdinājuma sistēmas (signālu) uzstādīšanu un uzstāda visu personu aizsardzībai nepieciešamo aprīkojumu saskaņā ar drošības instrukcijām (*lietas 4.sējuma 42.lapa*). Turklāt vienīgi operatora uzņēmums atbild par brīdinājuma lampām un sirēnu (*lietas 1.sējuma 224.lapa*). Papildus nepieciešamās drošības zīmes un sistēmas ir jāapstiprina atbildīgajām personām, kas pārstāv ražotāja un operatora uzņēmumu, un tās jāuzstāda piemērotās vietās (*lietas 4.sējuma*

42.lapa). Līdz ar to tiesa secināja, ka pieteicējai, pamatojoties uz attiecīgās darba vietas risku novērtēšanas rezultātiem, un saskaņā ar drošības instrukcijām bija pienākums uzstādīt arī papildus drošības zīmes un sistēmas, atbilstoši konkrētās darba vietas apstākļiem un specifikai.

[6.10] Papildus minētajam tiesa konstatēja, ka lietā nav pierādījumu, kas apstiprinātu, ka gaismas un skaņas signalizācija, kas pie elektroloka krāsns transformatora sienas konstatēta Ekspertu grupas veiktās ekspertīzes laikā 2012.gada 13.februārī, būtu tur atradusies arī nelaimes gadījuma brīdī. Tiesa to pamatoja ar Ceha metāla konstrukciju atslēdznieka /pers. S/ 2012.gada 30.marta paskaidrojumu, ka bīstamajā zonā, uzejot uz erkera apkalpošanas platformas, vizuālās un skaņas signalizācijas nebija (*lietas 1.sējuma 67.-69.lapa*). Minēto secinājumu tiesa pamatoja arī ar 2012.gada 18.janvāra videoierakstu un ekspertu grupas atzīto, ka minētā drošības signalizācija nelaimes gadījuma brīdī nebija ierīkota (*lietas 3.sējuma 91.-96.lapa*).

[6.11] Tiesa arī atzina, ka drošības zīmju pietiekamības vērtējums zināmā mērā ir atkarīgs arī no tā, vai vārtiņiem, kas norobežo pieeju erkera platformai, darbojas bloķēšanas sistēma (slēdzis), par kura nepieciešamību norādīts Elektrotēraudkausēšanas ceha darba drošības instrukcijā DDI 05.01-11 (*lietas 3.sējuma 79.lapa*), un kura esība varētu novērst situācijas, kad izkļūšana pa vārtiņiem un piekļūšana bīstamai zonai notiek bez atbildīgās personas ziņas. Šajā sakarā tiesa norādīja, ka lietā nav strīda par to, ka vārtiņiem, kas norobežo pieeju erkera apkalpošanas platformai, šāda bloķēšanas sistēma nebija ierīkota. Apstāklis, ka erkera apkalpošanas platforma principā bija brīvi pieejama, tiesas ieskatā nedrīkstēja palikt nepamanīts ne pašai pieteicējai, ne uzņēmumiem, kas veica Iekārtas pirmreizējo tehnisko pārbaudi un darba vides risku novērtēšanu. Tas, ka minētajam faktam nepamatoti nav pievērsta uzmanība, tiesas ieskatā nepārprotami liecina par to, ka apstākļi, kādi bija Cehā, netika pienācīgi apzināti un novērtēti.

[6.12] Rezumējot minēto, tiesa atzina, ka drošības zīmes un drošības sistēmas Ceha ražotnē nebija atbilstošas nedz ražotāja norādēm, nedz Ceha darba ikdienas faktisko apstākļu specifikai. Līdz ar to, tā kā pieteicēja kā darba devēja nav nodrošinājusi, ka bīstamajai zonai, par kādu atzīstama erkera apkalpošanas platforma, piekļuve bez atbildīgās personas ziņas nebūtu iespējama, tiesas ieskatā Krāsns kausa ratiņu drošības signalizācija nav atzīstama par pietiekamu personu brīdināšanai. Savukārt, tā kā uz erkera apkalpošanas platformas tiešā tuvumā un uz platformas esošo cilvēku redzeslokā 2012.gada 18.janvārī gaismas un skaņas brīdinājuma signalizācija nebija uzstādīta, tiesas ieskatā Inspekcija pamatoti pieteicējas rīcībā konstatēja Noteikumu Nr.87 72.6.apakšpunkta, Noteikumu Nr.526 8.punkta, Ministru kabineta 2002.gada 3.septembra noteikumu Nr.400 „Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā" (turpmāk – Noteikumi Nr.400) 29.punkta un Noteikumu Nr.526 80.punkta prasību pārkāpumus, kas norādīts Aktā Nr.1 un Aktā Nr.2. Līdz ar to tiesa piekrita iestādei, ka viens no nelaimes gadījuma cēloņiem ir bīstamās darba zonas neaprīkošana ar atbilstošām drošības zīmēm, proti, ar skaņas un gaismas signāliem.

[6.13] Papildus minētajam tiesa piemēroja Darba aizsardzības likumu un Ministru kabineta 2007.gada 2.oktobra noteikumus Nr.660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.660). Tiesa atzina, ka darba vietas un darba veidus, kuros pastāv darba vides risks un ir nepieciešams veikt darba aizsardzības pasākumus tā novēršanai vai samazināšanai, kā arī nodarbinātos, kuri ir pakļauti īpašam riskam, darba devējs nosaka, pamatojoties uz darba vides riska novērtēšanas rezultātiem un darba vietu pārbaudē iegūto informāciju. Pamatojoties uz konstatēto, darba devējs nodrošina darba aizsardzības pasākumu plāna izstrādi, kurā nosaka darba aizsardzības pasākumus, to īstenošanas termiņus un atbildīgos par identificēto risku novēršanu vai samazināšanu, sastāda Darba aizsardzības likumā un citos normatīvajos aktos par darba aizsardzības prasībām noteiktos sarakstus un citus dokumentus.

Pamatojoties uz minētajām tiesību normām, tiesa secināja, ka darba vides riska novērtējumam ir jābūt atbilstošam situācijai vērtējamā vidē un apstākļos, visaptverošam un pilnīgam, savukārt darba aizsardzības pasākumu plāns jābalsta uz faktiskās situācijas novērtējumā konstatēto apstākļu kopumu un tam jābūt vērstam uz to, lai konstatētos riskus maksimāli efektīvi novērstu vai mazinātu.

[6.14] Vienlaikus tiesa konstatēja, ka 2011.gada 18.jūlijā starp pieteicēju un SIA "Inspecta Prevention" noslēgts līgums par darba aizsardzības pakalpojumu – darba vides riska novērtēšanu Cehā (*lietas 3.sējuma 216.-217.lapa*). Pamatojoties uz šo līgumu, SIA "Inspecta Prevention" veica pieteicējas darba vides risku novērtēšanu un pasākumu plānu darba aizsardzības jomā izstrādāšanu. 2012.gada 28.martā pieteicējas Drošības daļas vadītājs paskaidroja, ka darba vides riska novērtēšanu Cehā SIA "Inspecta Prevention" veica laikā no jūlija līdz oktobrim, ar noslēdzošo datumu 2011.gada 25.oktobris, ar kuru arī ir datēti visi dokumenti, taču arī pēc šī datuma, saskaņojot ar Cehu, tika izdarīti papildinājumi novērtēšanas materiālos. Iesniedzot Ceham darba vides riska novērtēšanas materiālus, SIA "Inspecta Prevention" iesniedza arī priekšlikumus preventīvo pasākumu plānam. Uz šīs bāzes Cehs izstrādāja preventīvo pasākumu plānu (*lietas 3.sējuma 40.lapa*).

Ievērojot minēto, tiesa secināja, ka pieteicēja, organizējot darba drošības pasākumus, vadījās no SIA "Inspecta Prevention" rekomendācijām. Vienlaikus tiesa atzina, ka minētajam faktam, izvērtējot, vai nelaimes gadījuma cēloņi ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts, nav izšķirošas nozīmes, jo, kā iepriekš norādīts, darba devēja atbildību neierobežo nodarbināto un kompetento institūciju vai kompetento speciālistu

pienākumi darba aizsardzības jomā.

[6.15] Papildus minētajam, vērtējot, vai Inspekcija pamatoti par nelaimes gadījuma cēloni atzina nepilnīgu darba vides risku novērtēšanu un nepilnvērtīgu darba aizsardzības plāna sastādīšanu, tiesa izvērtēja vēl vienu Inspekcijas atzīto nelaimes gadījuma cēloni, proti, nepilnības darba drošības instrukciju saturā un instruktāžu veikšanā.

[6.15.1] Tiesa atzina par pamatotu Inspekcijas secinājumu, ka, veicot risku novērtēšanu, neviena no pieteicējas darba drošības instrukcijām nesatur konkrētus norādījumus par darba drošības prasībām Ceha ražotnē, kas strādājošiem būtu jāievēro sakarā ar jaunās Iekārtas uzstādīšanu un jaunās tehnoloģijas ieviešanu. Tiesa konstatēja, ka instrukcijas, ar kurām cietušie iepazīstināti, nesatur arī nekādus norādījumus par gaismas un skaņas signalizācijas ierīcēm, to nozīmi un par strādājošo rīcību, šādām drošības zīmēm iedarbojoties. Tiesa atzina, ka vispārīgas prasības piesardzības pasākumu ievērošanai darbā ar Iekārtu satur ražotāja instrukcijas, taču precīzus nosacījumus, kas vērsti uz to, lai Iekārtas darbības laikā tās darbības zonā bez saskaņojuma ar metālkausētāju vai viņu aizvietojošo personu neatrastos nepiederošas personas, un, lai Iekārtas apkalpošanas darbi netiktu veikti bez Iekārtas izslēgšanas, satur vienīgi darba drošības instrukcija Nr.DDI 05.01-11 (*lietas 3.sējuma 78.-79.lapa, 82.-83.lapa*). Tiesa konstatēja, ka lietā nav pierādījumu, kas liecinātu, ka cietušie ar šo instrukciju būtu iepazīstināti. Lietas materiāli liecina par to, ka cietušajiem un /pers. S/, kurš uz erkera apkalpošanas platformu devās līdz ar cietušajiem, Iekārtas darbības principi pilnībā nebija zināmi, jo, erkera apkalpošanas platformai sasveroties, cietušie darba vietu neatstāja, situāciju neizprotot un tās bīstamību neapzinoties, savukārt /pers. S/ to atstāja, nevis zinot, kas šādai manipulācijai sekos, bet gan nojaušot ko neparedzamu.

Turklāt 2008.gada 30.septembrī apstiprinātās /pers. C/ amata instrukcijas, ar kuru cietušais iepazīstināts, 1.4.apakšpunktā noteikts, ka konstruktoram jāzina pamatražošanas tehnoloģija, ugunsdrošības noteikumi un darba drošības instrukcija (*lietas 3.sējuma 17.-18.lapa*). Taču par to, ka darba devējs būtu /pers. C/ ar jauno elektrotēraudkausēšanas tehnoloģisko procesu iepazīstinājis un būtu veicis tam atbilstošu darba drošības instruktāžu, lietas materiāli neliecina. Tādēļ tiesa atzina, ka /pers. C/ iegūtā inženiera – kuģu būvētāja izglītība un specialitāte, ko apliecina 1972.gadā izsniegtais diploms, bez atbilstošas apmācības un darba drošības instruktāžas veikšanas par jauno elektrotēraudkausēšanas tehnoloģisko procesu un iekārtām neliecina par to, ka /pers. C/ būtu atzīstams par atbilstoši apmācītu un instruētu tādam darbam, kuru veicot notika nelaimes gadījums.

Savukārt saistībā ar to, ka pieteicēja /pers. B/ bija nosūtījusi uz teorētisko apmācību par tēmu „Metāla kausēšana elektriskā loka krāsnī" un saistībā ar to, ka /pers. B/ laikā no 2011.gada 15.maija līdz 2011.gada 28.maijam praktizējās Baltkrievijas metalurģijas uzņēmumā, par ko saņēma sertifikātu, tiesa norādīja, ka pieteicēja ir centusies gādāt par to, lai darbinieki būtu informēti par tehnoloģijām, kuras ieviešuzņēmums. Taču tiesas ieskatā šādi pasākumi neizslēdz darba devēja pienākumu izstrādāt atbilstošas darba drošības instrukcijas un attiecīgi strādājošos instruēt.

Nenodrošinot atbilstošu darba drošības instrukciju izstrādāšanu un pilnvērtīgu jaunai tehnoloģijai un jaunam darba aprīkojumam atbilstošu instruēšanu, tiesas ieskatā pieteicēja nav ievērojusi Darba aizsardzības likuma 14.panta pirmās daļas nosacījumus, kuri paredz, ka darba devējs nodrošina, lai ikviens nodarbinātais saņemtu instruktāžu un tiktu apmācīts darba aizsardzības jomā, kas tieši attiecas uz viņa darba vietu un darba veikšanu. Šādu instruktāžu un apmācību veic, uzsākot darbu, mainoties darba raksturam vai darba apstākļiem, ieviešot jaunu vai mainot iepriekšējo darba aprīkojumu un ieviešot jaunu tehnoloģiju. Nodarbināto instruktāžu un apmācību pielāgo darba vides riska pārmaiņām un periodiski atkārto.

Turklāt, tā kā lietā nav pierādījumu par apmācību, uz kuru /pers. B/ tika nosūtīts, programmu un saturu, kā arī par teorētisko apmācību apmeklētību un apmācību rezultātiem, tiesa atzina, ka tai nav iespējams izdarīt secinājumus par /pers. B/ veiktās apmācības pietiekamību tā darba izpildei, kuru viņš veica, notiekot nelaimes gadījumam. Līdz ar to tiesa atzina, ka Inspekcija pamatoti kā vienu no nelaimes gadījuma cēloņiem atzina nepilnības darba drošības instrukciju saturā un instruktāžu veikšanā. Vienlaikus tiesa norādīja, ka varētu piekrist pieteicējai, ka Cehs atradās nepārtrauktu pārmaiņu procesā, un tādēļ nebija iespējams mainīt darba drošības instrukcijas atbilstoši aktuālajai situācijai katru otro dienu. Tomēr šāds arguments būtu atzīstams par pamatotu vien tad, ja darba drošības instrukcijas būtu izstrādātas tā, ka to nosacījumi universāli būtu piemērojami uzņēmumā notiekošo pārmaiņu laikā.

[6.15.2] Papildus minētajam tiesa konstatēja, ka SIA "Inspecta Prevention" 2011.gada 25.oktobrī ir izstrādājusi darba vietas/veida novērtējumu Ceha konstruktoram (/pers. C/) (*lietas 3.sējuma 29.-33.lapa*) un darba vietas/veida novērtējums Elektrotērauda kausēšanas krāsns, kausa krāsns iecirkņa mehāniķim (/pers. B/) (*lietas 3.sējuma 204.-207.lapa*). Gan /pers. C/, gan /pers. B/ kā darba vide norādīta administrācijas telpas, cehs un teritorija. Abos darba vides riska novērtējumos kā riska faktori cita starpā ir noteikti applaucēšanās un apdedzināšanās.

Tiesa atzina, ka riski, kas saistīti ar brīvu piekļuvi Iekārtai, kurai turklāt nav veikta pirmreizējā tehniskā pārbaude un par kuru strādājošie nav instruēti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, vispār nav identificēti un

vērtēti. Tāpat tiesa atzina, ka uz nelaimes gadījuma brīdi pieteicējas uzņēmumā nebija nevienas darba aizsardzības instrukcijas, ar ko būtu iepazīstināti cietušie. Uz to, ka riski, kādi atklājušies, izmeklējot nelaimes gadījumu, netika identificēti pirms nelaimes gadījuma, tiesas ieskatā norāda arī 2011.gada 11.novembrī apstiprinātajā pasākumu plānā darba aizsardzības jomā paredzētais pasākumu izpildei noteiktais termiņš, proti, 3 – 5 mēneši (*lietas 3.sējuma 208.- 213.lapa*), kā arī 2011.gada 7.decembrī apstiprinātajā preventīvo pasākumu plānā (*lietas 3.sējuma 214.- 215.lapa*) norādītie termiņi pasākumu izpildei, tostarp trūkstošo darba aizsardzības instrukciju izstrādāšanai paredzētie seši mēneši. Tiesas ieskatā tik ilgs preventīvo pasākumu izpildes termiņš var tikt noteikts tikai apstākļos, kad identificētie riski ir zemi. Taču lietā konstatētie apstākļi liecina par pretējo, līdz ar to tiesa atzina, ka nelaimes gadījuma apstākļi un nelaimes gadījuma izmeklēšanā konstatētais dod pamatu secinājumam, ka, veicot darba vides risku novērtēšanu, darba vides riski apzināti nepilnīgi, neatbilstoši dokumentācijai, kā arī faktiskajai situācijai uz vietas Cehā. Savukārt pienācīgi neidentificējot un nenovērtējot riskus, nav arī pilnvērtīgi saplānoti un veikti risku novēršanas pasākumi. Šie apstākļi tiesas ieskatā nenoliedzami atzīstami par nelaimes gadījuma cēloņiem.

[6.16] Norādīto apstākļu kopums to savstarpējā kopsakarā tiesas ieskatā liecina par nepilnībām pieteicējas darba organizācijā un kontrolē.

[6.17] Savukārt saistībā ar pieteicējas argumentiem par to, ka nelaimes gadījums ir noticis tāpēc, ka cietušie nav ievērojuši darba aizsardzības instrukciju prasības, tiesa norādīja, ka darbiniekiem ir pienākums ievērot darba devēja instrukcijas, taču šāds pienākums strādājošajiem var tikt uzlikts vienīgi attiecībā uz tādu instrukciju ievērošanu, ar kurām tie iepazīstināti. Tādējādi, nenoliedzot to, ka darbinieku atbildība vispārīgi izriet no pieteicējas norādīto ārējo normatīvo aktu normām, šī atbildība ir tieši pakārtota darba devēja veiktajiem darba aizsardzības pasākumiem. Noteikumu Nr.526 3.punktā nepārprotami noteikts, ka par šo noteikumu ievērošanu atbildīgs darba devējs. Tādējādi šo noteikumu ievērošanu var nodrošināt, tikai darba devējam pienācīgi un atbilstoši veicot darba aizsardzības pasākumus. Savukārt Noteikumi Nr.87 noteic prasības, kādas jāievēro tērauda kausēšanas iekārtu (iekārtas, kas projektētas un uzstādītas, lai kausētu melnā metāla izstrādājumus) valdītājiem, apkalpojošajam personālam un juridiskajām personām. Cietušie nepieder ne pie vienas no šīm kategorijām, jo Iekārtas apkalpošana nav paredzēta viņu darba līgumos. Atbildība par Iekārtas ražotāja instrukcijās paredzēto nosacījumu neizpildi cietušajiem nevar tikt uzlikta, jo cietušie ar šiem dokumentiem nebija iepazīstināti.

Vienlaikus tiesa piekrita Inspekcijas secinātajam, ka cietušie ir pārkāpuši darba drošības instrukcijas DDD 0.01- 02 6.5.apakšpunkta prasības. Tomēr, ņemot vērā lietā konstatētos apstākļus, tiesa atzina, ka, pieļaujot šo pārkāpumu, cietušie rīkojās neapzināti, proti, neuzskatot, ka darbs, kuru uzdevis veikt darba devējs, ir nezināms, un, ka viņiem nebūtu zināma tā izpildīšanas secība. Minētais, uzsverot apstākli, ka darbs tika veikts darba devēja uzdevumā, tiesas ieskatā papildus apliecina to, ka nelaimes gadījuma cēloņi primāri ir to apstākļu kopums, kurus bija pienākums nodrošināt pieteicējai kā darba devējam. Savukārt, tā kā ar lietā iegūtajiem pierādījumiem ir apstiprināts, ka pieteicēja nav pienācīgā kārtā nodrošinājusi darba aizsardzības pasākumus Ceha ražotnē, tiesas ieskatā ir pamatots Lēmumā izdarītais secinājums, ka cietušos nevar vainot pie Darba likuma 50.panta pirmās daļas un Darba aizsardzības likuma 17.panta 1.-4.punkta pārkāpšanas.

[6.18] Rezumējot minēto, tiesa atzina, ka Inspekcija nelaimes gadījuma cēloņus konstatēja pareizi un pamatoti secināja, ka notikušais nelaimes gadījums ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts. Tiesa atzina, ka cietušo atrašanās uz erkera apkalpošanas platformas koksa padošanas brīdī ir nevis nelaimes gadījuma cēlonis, bet gan sekas tam, ka pieteicējas uzņēmumā nebija pienācīgi veikti darba aizsardzības pasākumi. Papildus tiesa norādīja, ka, tā kā pieaicinātās trešās personas lietā ir bez patstāvīgiem prasījumiem, tiesa lietā neveica detalizētu šo personu rīcības izvērtējumu, kā arī Inspekcijas rīcības izvērtējumu attiecībā uz šīm personām.

[6.19] Papildus minētajam tiesa izvērtēja arī pieteicējas argumentus par iestādes pieļautajiem procesuālo tiesību normu pārkāpumiem.

[6.19.1] Proti, pieteicējas ieskatā Lēmums ir pieņemts, pārkāpjot tā pieņemšanas termiņu. Šajā sakarā tiesa, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 64.panta otro daļu, atzina, ka Inspekcijai Lēmums bija jāpieņem, iekļaujoties četru mēnešu termiņā no apstrīdēšanas iesnieguma saņemšanas. Tā kā termiņa pēdējā mēneša attiecīgais datums iekrita svētdienā, tad saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 43.panta otro daļu par termiņa pēdējo dienu Lēmuma pieņemšanai atzīstama pirmdiena, 1.oktobris. Tā kā Lēmums pieņemts 2012.gada 4.oktobrī, tiesa atzina, ka Inspekcija, to izdodot, pārkāpa termiņu, tādējādi pieļaujot procesuālu pārkāpumu. Vienlaikus tiesa norādīja, ka administratīvā akta izdošana nav procesuāla darbība Administratīvā procesa likuma 49.panta izpratnē, tāpēc pretēji pieteicējas viedoklim iestāde pēc attiecīgā termiņa notecējuma bija tiesīga pieņemt Lēmumu, izskatot apstrīdēšanas iesniegumu. Vienlaikus tiesa, atsaucoties uz administratīvo tiesu praksi, norādīja, ka izskatāmajā lietā Lēmuma pieņemšanas termiņa nokavējums nav atzīstams par būtisku procesuālu pārkāpumu, jo nav ietekmējis administratīvā akta saturu un rezultātu. Ar Lēmumu pieteicējai arī nav radītas nelabvēlīgākas sekas kā ar sākotnējo lēmumu.

[6.19.2] Tāpat tiesa norādīja, ka, lai arī Inspekcija Lēmumā tiesību normas norādījusi tikai daļēji, no

Lēmuma satura secināms, ka Inspekcija kā augstākā iestāde nav apšaubījusi zemākās iestādes piemēroto tiesību normu pareizību un, pamatojoties uz tām, izdarīto secinājumu pamatotību. Līdz ar to arī šā iemesla dēļ tiesas ieskatā Lēmums nav atzīstams par prettiesisku un atceļamu.

[6.19.3] Tiesa nepiekrita arī pieteicējas viedoklim, ka Lēmums neatbilst Administratīvā procesa likuma 81.pantam. Šajā sakarā tiesa norādīja, ka ar Lēmumu grozīts Akta Nr.1 un Akta Nr.2 7.2.apakšpunkts, izsakot to citā redakcijā. Vienlaikus ar Lēmumu nolemts pievienot lietas materiāliem papildus dokumentus un sakarā ar papildus pievienotajiem dokumentiem papildināt Aktā Nr.1 un Aktā Nr.2 norādīto dokumentu sarakstu. Līdz ar to tiesa atzina, ka no Lēmuma satura secināms, ka Inspekcija, papildinot sākotnējā lēmuma saturu un tā pamatojumu, ir izdevusi satura ziņā citādu administratīvo aktu. Atbilstoši administratīvo tiesu praksei apstrīdēšanas procesā augstāka iestāde, vēlreiz izskatot lietu pēc būtības, var labot sākotnējā lēmumā pieļautās kļūdas, tostarp iegūt papildu informāciju un pierādījumus, papildināt vai grozīt administratīvā akta pamatojumu. Turklāt administratīvā akta pamatojuma papildināšana netiek uzskatīta par sākotnējā administratīvā akta pasliktināšanu. Tādējādi tiesas ieskatā minētajam pieteicējas argumentam nav saskatāma ietekme uz Lēmuma tiesiskumu.

Līdz ar to tiesa nekonstatēja pamatu Lēmuma atcelšanai arī pieteicējas norādīto procesuālo pārkāpumu dēļ.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, norādot turpmāko.

[7.1] Spriedumā norādīts, ka to ir sastādījusi Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama tiesnese S.Sērdiene, kas neatbilst patiesībai, jo S.Sērdiene ir Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu nama tiesnese.

[7.2] Tiesa ir pamatoti atsaukusies uz Noteikumu Nr.526 7.punktu. Taču tiesa ir atstājusi bez ievērības, ka pieteicēja deva iespēju saviem darbiniekiem, tostarp cietušajiem izvairīties no riskiem, taču šo iespēju izmantoja tikai /pers. S/, līdz ar to /pers. S/ nāve neiestājās. Cietušie tikai viņiem zināmu iemeslu dēļ neizmantoja iespēju glābties jeb izvairīties no riskiem, tāpēc ir noticis nelaimes negadījums. Līdz ar to ir nepamatots tiesas secinājums, ka nelaimes gadījuma cēlonis ir gaismas un skaņas signāli jeb to nepietiekamība. Turklāt, tā kā /pers. S/ spēja izglābties, atstājot platformu vajadzīgajā brīdī, tiesa nav pamatojusi, kāpēc tās ieskatā nelaimes gadījuma cēlonis ir nepietiekama un neatbilstoša signalizācijas esība. Tas, ka /pers. S/ palika dzīvs, ir neapgāžams fakts, tāpēc tas ir jāņem vērā, vērtējot pieteicējas vainu cietušo bojāejā.

[7.3] Tiesa nav ņēmusi vērā arī to, ka /pers. B/ bija viens no pieteicējas pieredzējušākajiem darbiniekiem, līdz ar to ir nepamatoti tiesas secinājumi par nepilnībām darba drošības instrukciju saturā, instruktāžu veikšanā, darba organizācijā un kontrolē.

[7.4] Nevar piekrist tiesas secinājumam, ka darbinieku atbildība ir tieši pakārtota darba devēja veiktajiem darba aizsardzības pasākumiem. Ar šādu tiesas spriedumu tiek samazināta darbinieku atbildība.

[7.5] Absurds ir tiesas secinājums, ka cietušie ir rīkojušies neapzināti. Kā redzams no videoieraksta, /pers. C/ sākotnēji gribēja sekot /pers. S/ un atstāt platformu, bet sekoja /pers. B/ norādījumiem un palika uz platformas, tādējādi apzināti pakļaujot sevi nāvei.

[7.6] Atzīstot, ka cietušie nav vainojami Darba likuma 50.panta pirmās daļas un Darba aizsardzības likuma 17.panta 1.-4.punktu pārkāpumā, tiesa ir pieļāvusi Administratīvā procesa likuma 7., 8. un 9.pantu pārkāpumus, jo nekas nevar atbrīvot no likuma pildīšanas.

[7.7] Nepamatots ir tiesas secinājums, ka nelaimes gadījuma cēlonis ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts, par ko liecina tas, ka /pers. S/ nāve iepretim cietušo nāvei nav iestājusies.

[7.8] Tiesa, atzīstot, ka iestāde nav pieļāvusi procesuālos pārkāpumus, ir rīkojusies patvaļīgi.

[8] Trešā persona SIA "Inspecta Prevention" paskaidrojumā par pieteicējas apelācijas sūdzību norādījusi, ka pilnībā tai pievienojas. Trešajai personai iebildumu, papildinājumu par minēto nav, tāpat kā nav papildu pierādījumu.

[9] Pārējie lietas dalībnieki paskaidrojumus par pieteicējas apelācijas sūdzību nav iesnieguši.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu Administratīvā apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā

Motīvu daļa

[11] Novērtējusi lietā esošos pierādījumus, kā arī lietas dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota, un pieteikums ir noraidāms.

[12] Administratīvā apgabaltiesa, izskatījusi lietu pēc būtības, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, izvērtējusi lietas dalībnieku sniegtos argumentus un apsvērumus, kā arī pārbaudījusi pirmās instances tiesas spriedumu, atzīst, ka pirmās instances tiesa ir vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izvērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, kā arī noskaidrotos faktiskos apstākļus, kā rezultātā ir izdarījusi pareizus un ar tiesību normām un atbilstošu pierādījumu novērtējumu pamatotus secinājumus. Tādēļ apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas argumentācijai (*sk. šā sprieduma [6] punktu*) un atkārtoti to nenorāda. Turklāt apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja apelācijas sūdzībā pēc būtības nav norādījusi jaunus jeb tādus argumentus, ko pirmās instances tiesa nebūtu vērtējusi. Pieteicēja arī nav iebildusi pret pirmās instances tiesas sniegto pierādījumu novērtējumu. Faktiski pieteicēja ir iebildusi tikai pret tiesas izdarītajiem secinājumiem, taču tas vien, ka pieteicējas viedoklis nesaskan ar tiesas viedokli, nenozīmē, ka tiesa būtu pieļāvusi kādus pārkāpumus, kā rezultātā būtu nonākusi pie kļūdainiem secinājumiem.

Papildus pirmās instances tiesas argumentācijai apgabaltiesa norāda turpmāko.

[13] Pieteicēja paudusi viedokli, pirmās instances tiesa ir rīkojusies patvaļīgi, secinot, ka cietušie nav pārkāpuši Darba likuma 50.panta pirmo daļu un Darba aizsardzības likuma 17.panta 1.-4.punktu.

Darba likuma 50.panta pirmā daļa noteic, ka darbiniekam ir pienākums veikt darbu ar tādu rūpību, kāda atbilstoši darba raksturam un darba veikšanai nepieciešamajām darbinieka spējām un piemērotībai būtu taisnīgi no viņa sagaidāma.

Darba aizsardzības likuma 17.pants noteic, ka nodarbinātajam darba aizsardzības jomā ir rūpēties par savu drošību un veselību un to personu drošību un veselību, kuras ietekmē vai var ietekmēt nodarbinātā darbs (1.punkts), lietot darba aprīkojumu, bīstamas vielas, transportu un citus ražošanas līdzekļus saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto dokumentāciju (2.punktus), lietot kolektīvos aizsardzības līdzekļus, kā arī viņa rīcībā nodotos individuālos aizsardzības līdzekļus saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto dokumentāciju un pēc lietošanas attiecīgos aizsardzības līdzekļus novietot tiem paredzētajā vietā (3.punktus), ievērot drošības zīmes, kā arī lietot drošības ierīces, ar ko apgādāts darba aprīkojums un darba vieta, saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto dokumentāciju un atturēties no attiecīgo drošības ierīču patvaļīgas iedarbināšanas, mainīšanas vai pārvietošanas (4.punkts).

Pirmkārt, pieteicēja nav norādījusi, kā pieteicējas ieskatā ir izpaudies cietušo pieļautais šo tiesību normu pārkāpums.

Otrkārt, kā pamatoti konstatēja pirmās instances tiesa, pieteicēja nebija nodrošinājusi pienācīgus darba aizsardzības apstākļus Cehā. Tādējādi, ievērojot, ka pati pieteicēja faktiski ir ignorējusi darba aizsardzības prasības, runāt par to, ka cietušo nāve ir iestājusies sakarā ar to, ka cietušie nav ievērojuši norādīto normatīvo aktu prasības, ir vismaz nekorekti. Turklāt, kā pareizi ir atzinusi pirmās instances tiesa, un kā tas izriet no lietā esošā videoieraksta, pieteicēja nebija nodrošinājusi atbilstošu gaismas un skaņas signalizāciju Cehā. Atbilstošas gaismas un skaņas signalizācijas esība būtu viens no apstākļiem, kas varētu novērst cietušo nāvi. Arī šādos apstākļos pieteicējas viedoklis, ka cietušo nāve ir iestājusies tikai pašu cietušo rīcības rezultātā, ir nekorekta un neizprotama, it īpaši ievērojot, ka cietušie brīdī, kad notika nelaimes gadījums, kam sekoja cietošo nāve, pildīja pieteicējas kā darba devējas norādījumus vietā un apstākļos, kur netika nodrošināta pienācīga darba aizsardzības noteikumu īstenošana.

Treškārt, kā pareizi atzinusi pirmās instances tiesa, darbinieku pienākumu izpilde saistībā ar darba aizsardzības pasākumiem ir pakārtota darba devēja attiecīgo prasību izpildei. Tā kā pieteicēja kā darba devēja cita starpā nebija nodrošinājusi bojā gājušo darbinieku iepazīstināšu ar attiecīgajām darba aizsardzības instrukcijām, kā arī nebija nodrošinājusi cietušajiem attiecīgu apmācību, ir neizprotama pieteicējas prasība sagaidīt no cietušajiem tādu rīcību, kas atbilstu attiecīgajiem darba aizsardzības pasākumiem, ar kuriem cietušie nebija iepazīstināti. Turklāt no pieteicējas apelācijas sūdzības redzams, ka faktiski vienīgais pieteicējas arguments, ar ko pieteicēja pamato pārsūdzētā sprieduma nepareizību un nepamatotību, ir tas, ka /pers. S/, kas uz platformas atradās kopā ar cietušajiem, nav gājis bojā. Taču tas apstāklis, ka /pers. S/ īsi pirms paša nelaimes gadījuma atstāja erkera platformu, tādējādi glābjot savu dzīvību, nenozīmē, ka cietušie ir gājuši bojā vien sev zināmu iemeslu dēļ, kā to uzskata pieteicēja. Pirmās instances tiesa šajā sakarā, izvērtējusi Ceha darbinieku, kā arī /pers. S/ paskaidrojumus, pamatoti atzina, ka /pers. S/ platformu atstāja nevis tāpēc, ka apzinājās sekas jeb rezultātu, kāds notiks, platformai sasveroties, bet gan tāpēc, ka nojauta, ka notiek, kas neparedzēts. Šādos apstākļos, kad izdzīvojusī persona faktiski ir rīkojusies intuitīvi, ir nepamatoti sagaidīt, ka arī pārējās personas, kas pilda darba devēja norādījumus konkrētajā darba vietā, rīkosies tāpat. Līdz ar to apgabaltiesas ieskatā ar vienas personas izdzīvošanu, kas notikusi faktiski veiksmīgas sagadīšanās rezultātā, pamatot citu personu (šajā gadījumā – cietušo) bojāeju ar šo personu neizmantoto iespēju glābt savu

dzīvību, nojaušot ko nelāgu, ir nekorekti un neētiski, it īpaši ņemot vērā pašas pieteicējas darba aizsardzības jomā pieļauto pārkāpumu kopumu. Arī tas apstāklis, ka /pers. B/ ir ilggadīgs pieteicējas darbinieks, neatbrīvo pieteicēju no pienākuma nodrošināt atbilstošus darba aizsardzības pasākumus, kā arī apmācīt darbiniekus ar jaunām iekārtām un tehnoloģijām, ko izmanto darba devējs, un iepazīstināt ar attiecīgajām instrukcijām. Minētais skatāms kopsakarā ar apstākli, ka darba līgums, kas noslēgts ar /pers. B/, regulāri tika grozīts, papildinot /pers. B/ veicamo darbu apjomu un būtību.

Ņemot vērā norādīto, apgabaltiesa nekonstatē, ka pirmās instances tiesa būtu pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 7., 8. un 9.pantu. Turklāt, pieteicēja atsaucoties uz šīm tiesību normām, nav norādījusi, kā tieši ir izpaudies to pārkāpums, līdz ar to pieteicējas nostāja šajā sakarā nevar tikt izvērtēta.

Vienlaikus pieteicējas uzmanība vēršama uz to, ka pirmās instances tiesa nav atzinusi, ka darbiniekiem nav pienākuma ievērot normatīvo aktu prasības, kā arī attiecīgās instrukcijas, kā to kļūdaini uzskata pieteicēja. Pirmās instances tiesa šajā sakarā ir pamatoti norādījusi, ka darbinieku atbildība par darba aizsardzības pasākumu ievērošanu ir pakārtota darba devēja atbildībai, jo darbinieks var ievērot darba aizsardzības pasākumus attiecīgajā darba vidē un vietā, ja darba devējs ir nodrošinājis atbilstošu darba aizsardzības pasākumu izstrādi un ir iepazīstinājis ar tiem darbiniekus. Turklāt saskaņā ar Darba aizsardzības likuma 27.panta pirmo daļu tieši darba devējs ir atbildīgs par nodarbināto drošību un veselību darbā. Savukārt atbilstoši šā panta otrajai daļai darba devēja atbildību neierobežo nodarbināto un kompetentu institūciju vai kompetentu speciālistu pienākumi darba aizsardzības jomā. Tādējādi pieteicēja kā darba devēja savu pienākumu neizpildi darba aizsardzības jomā (ko ir konstatējusi pirmās instances tiesa, un ko faktiski pieteicēja nav apstrīdējusi) nevar pamatot ar to, ka, iespējams, citas personas nav ievērojušas savus pienākumus. Šā iemesla dēļ pieteicēja arī nevar atbildību par savu pienākumu neizpildi, nenodrošinot darbinieku drošību un veselību darbā, pārnest uz citām personām.

[14] Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējai, ka pirmās instances tiesa ir rīkojusies patvaļīgi, neatzīstot iestādes pieļautos procesuālos pārkāpumus. Kā minēts iepriekš, apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas argumentācijai tostarp attiecībā uz procesuālo pārkāpumu novērtējumu (*sk. šā sprieduma [6.19.1]-[6.19.3] punktus*). Papildus apsvērumus apgabaltiesa nenorāda, jo pieteicēja apelācijas sūdzībā nav minējusi nevienu citu argumentu, kas nebūtu izvērtēts pirmās instances tiesas spriedumā. Pieteicēja arī nav motivējusi, kāpēc tās ieskatā pirmās instances tiesas izdarītie secinājumi ir nepamatoti, nepareizi vai prettiesiski, lai gan Administratīvā procesa likuma 292.panta pirmās daļas 6.punktā ir noteikts, ka apelācijas sūdzībā ir jānorāda, kā izpaužas sprieduma nepareizība.

[15] Savukārt saistībā ar pieteicējas argumentu, ka spriedumu ir sastādījusi Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama tiesnese S.Sērdiene, kas neatbilst patiesībai, jo S.Sērdiene ir Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu nama tiesnese, norādāms, ka minētais ir vērtējams kā tiesas spriedumā pieļauta pārrakstīšanās kļūda, minot nepareizu tiesu nama nosaukumu. Taču šī kļūda nekādā veidā nav ietekmējusi pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu, tāpēc nepelna ievērību pieteicējas arguments, ka šā iemesla dēļ pārsūdzētais spriedums būtu atceļams.

[16] Ņemot vērā iepriekš norādīto, kā arī pievienojoties pirmās instances tiesas argumentācijai, apgabaltiesa Lēmumu atzīst par tiesisku un pamatotu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt maksātnespējīgās AS ,,Liepājas metalurgs" pieteikumu par Valsts darba inspekcijas 2012.gada 4.oktobra lēmuma Nr.04/262.263-01-03/3069 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

D.Makarova

Tiesnese referente

Dz.Amerika

Tiesneses

S.Kanenberga